

Nr 270.

Godkänd av första kammaren den 27 maj 1926.

Godkänd av andra kammaren den 27 maj 1926.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln gjorda framställningar angående anslag för alkoholistvården m. m. jämte i fråga om sagda vård väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 132.)

Till Konungen.

1:o) Uti den till riksdagen den 7 januari 1926 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1926—1927 har Eders Kungl. Maj:t i avseende å femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 23 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag) att till driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag av 25,000 kronor.

Vid prövning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen icke funnit skäl till erinran mot den av Eders Kungl. Maj:t framlagda beräkningen av ifrågavarande anslag och har riksdagen alltså bifallit förslaget jämväl i vad det avser nedsättning av vårdavgifterna å alkoholistanstalterna med visst belopp och ökning av statens bidrag med motsvarande belopp.

I fråga om sättet för beredande av medel för nu ifrågavarande ändamål har riksdagen i likhet med Eders Kungl. Maj:t ansett, att anslaget icke bör bestridas från statsverkets fond av rusdrycksmedel utan att detsamma bör utgå av andra statsinkomster. Riksdagen vill redan nu framhålla, att riksdagen även beträffande de under punkterna 2:o)—4:o) här nedan upptagna anslag till alkoholistvården, utom vad angår anslaget till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m., ansett, att medel böra beredas på sagda sätt.

Under förevarande punkt får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen till driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra förslagsanslag av 25,000 kronor.

2:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24) och under hänvisning till vad riksdagen under nästföregående punkt anfört beträffande sättet för bestridande av de kostnader, varom här är fråga, får riksdagen anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att för budgetåret 1926—1927 anvisa

dels till avlöningar och vikariatsersättningar vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister ett extra anslag av 41,545 kronor;

dels ock till bidrag till driftkostnaderna i övrigt för samma anstalt ett extra förslagsanslag av 69,575 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen under punkt 1 anfört, får riksdagen, som icke haft något att erinra mot förevarande förslag, anmäla, att riksdagen för budgetåret 1926—1927 anvisat

dels till avlöningar och vikariatsersättningar vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister ett extra anslag av 41,545 kronor;

dels ock till bidrag till driftkostnaderna i övrigt för samma anstalt ett extra förslagsanslag av 69,575 kronor.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26) att

dels till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. bevilja ett anslag, att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder, av 150,000 kronor och därav för budgetåret 1926—1927 såsom extra reservationsanslag anvisa 45,000 kronor;

dels till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag av 135,000 kronor;

dels till statens kostnader för farliga alkoholister m. m. för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor;

dels till anordnande av erkända alkoholistanstalter för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor;

dels till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 3,600 kronor;

dels ock medgiva,

att av ovannämnda anslag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må kunna till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog för budgetåret 1926—1927 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre ett belopp av en krona för dag och vårdplats än även ett belopp för vårdtag, som med en krona understiger det till övriga erkända alkoholistanstalter utgående statsbidraget; samt

att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåttna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolans-

kassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

De förslag, Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt framlagt, åsyfta en betydligt ökad verksamhet från statens sida på alkoholistvårdens område och föranleda en avsevärd ökning av statens anslag för ifrågavarande ändamål. Till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. äskas sålunda ett nytt anslag, avsett för en tid av fyra år, å 150,000 kronor, därav för budgetåret 1926—1927 45,000 kronor. Till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader äskas ett från 90,000 till 135,000 kronor förhöjt anslag. Till anordnande av erkända alkoholistanstalter, vartill medel på given anledning ej anvisats för innevarande budgetår, har äskats ett belopp av 15,000 kronor. Anslaget till statens kostnader för farliga alkoholister m. m. har däremot föreslagits till upptagande med oförändrat belopp och någon ändring har ej heller ansetts böra ske i det till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården avsedda beloppet.

Vid prövning av de sålunda framlagda anslagskraven har riksdagen i likhet med departementschefen funnit erforderligt, att åtgärder vidtagas för åstadkommande av en mera effektiv tillämpning av gällande lagstiftning angående alkoholistvården. Vad som hittills brustit på detta område torde, såsom departementschefen framhållit, hava sin grund dels i den bristande förtroget med lagens innebörd och möjligheter, som ännu på många håll är rådande bland de lokala alkoholistvårdsmyndigheterna, dels ock i kostnadsskäl, vilka ofta torde avhålla kommuner från att vidtaga interneringsåtgärd även i fall, där sådan åtgärd med hänsyn till omständigheterna är påkallad.

Vad Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit för avhjälpande av de brister, som påtagligen äro till finnandes på nu ifrågavarande område, har riksdagen i huvudsak ansett sig böra godtaga. Då det torde vara nödvändigt, att den av nykterhetsnämnden bedrivna verksamheten planlägges för en ej alltför kort tidsperiod, har riksdagen sålunda ej velat motsätta sig, att medel till främjande av denna verksamhet beviljas för en tid av fyra år. Dock har riksdagen icke kunnat undgå att hysa vissa betänkligheter mot att under nuvarande förhållanden, då indragningar ske på snart sagt alla områden inom statsförvaltningen, inrätta en ny tjänst i socialstyrelsen för handläggning av ärenden rörande nykterhetsnämnderna m. m. Då emellertid, såsom i statsrådsprotokollet framhålles, de till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. avsedda åtgärderna till större delen måste anses vara av tillfällig natur och då man synes vara berättigad hysa den förhoppningen att, om anslag nu beviljas för en fyraårsperiod, det icke skall bliva erforderligt att efter nämnda periods slut fortsätta

med anvisande av anslag, har riksdagen ej velat ställa sig avvisande mot Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

I ett avseende kan riksdagen dock ej helt giva sin anslutning till förslaget. Detta gäller frågan om direkt understöd åt nykterhetsnämnder, därvid enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag understöd ej såsom hittills skulle begränsas till kommuner, där särskilt utsedd nykterhetsnämnd finnes, utan även kunna beviljas, där vederbörande kommun utsett särskild ledamot av fattigvårdsstyrelse, som fungerar såsom nykterhetsnämnd, att inom fattigvårdsstyrelsen vara föredragande i ärenden, som ankomma på nykterhetsnämnds handläggning.

Rätten för kommun, där särskild nykterhetsnämnd ej finnes, att få bidrag synes nämligen riksdagen ej lämpligen böra regleras genom ett dylikt generellt medgivande. Riksdagen anser för sin del, att understöd, varom nu är fråga, må kunna beviljas kommun, som visar nit och intresse för nu ifrågavarande verksamhet.

Riksdagen vill vidare betona anlägenheten av att vid anordnande av den avsedda upplysningsverksamheten genom kurser m. m. största möjliga samarbete mellan nykterhetsnämnderna äger rum, så att kostnaderna, så långt möjligt är, nedbringas.

Medel till bestridande av kostnaderna för de under förevarande punkt behandlade ändamål synas riksdagen, såsom ovan under punkt 1 antytts, böra i vanlig ordning beredas, dock med undantag för anslaget till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m., vartill medel enligt riksdagens mening bör utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Då riksdagen i övrigt ej haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag

dels till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. beviljat ett anslag, att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder, av 150,000 kronor och därav för budgetåret 1926—1927 såsom extra reservationsanslag anvisat 45,000 kronor, att utgå ur statsverkets fond av rusdrycksmedel;

dels till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra förslagsanslag av 135,000 kronor;

dels till statens kostnader för farliga alkoholister m. m. för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor;

dels till anordnande av erkända alkoholistanstalter för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor;

dels till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 3,600 kronor;

dels ock medgivit,

att av ovannämnda anslag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må kunna till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog för budgetåret 1926—1927 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre

ett belopp av en krona för dag och vårdplats än även ett belopp för vård-
dag, som med en krona understiger det till övriga erkända alkoholistanstalter
utgående statsbidraget; samt

att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör
någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmän-
ningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade
kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassor-
nas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Eders
Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning
till kronan på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt be-
stämman, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för
anordnande av allmän alkoholistanstalt.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen under femte huvudtiteln
(punkt 106) att till underhåll av särskild polis för uppdragande av olovlig
införsel av spritdrycker m. m. för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra
anslag av 150,000 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande
förslag, får alltså anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande
budgetår ägt rum, till underhåll av särskild polis för uppdragande av olovlig
införsel av spritdrycker m. m. för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra
anslag av 150,000 kronor.

Stockholm den 27 maj 1926.

Med undersätlig vördnad.
